Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 16 juli 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande — Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna — Artikel 6 — Rätt till frihet och säkerhet — Polissamarbete och straffrättsligt samarbete — Rambeslut 2002/584/RIF — Den europeiska arresteringsordern — Skyldighet att verkställa den europeiska arresteringsordern — Artikel 12 — Fortsatt frihetsberövande av den eftersökta personen — Artikel 15 — Beslut om överlämnande — Artikel 17 — Tidsfrister och villkor för beslutet om verkställande — Följder av att fristerna överskrids”

I mål C-237/15 PPU,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av High Court (Irland) genom beslut av den 19 maj 2015, som inkom till domstolen den 22 maj 2015, i målet

Minister for Justice and Equality

mot

Francis Lanigan,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, vice ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (referent), A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, C. Vajda, S. Rodin och K. Jürimäe samt domarna J. Malenovský, E. Levits, M. Safjan, A. Prechal och J.L. da Cruz Vilaça,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 1 juli 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Francis Lanigan, genom K. Kelly, BL, M. Forde, SC, och P. O’Donovan, solicitor,

— Irland, genom E. Creedon, i egenskap av ombud, biträdd av R. Barron, SC, T. McGillicuddy, BL och H. Dockry, solicitor,

— Tysklands regering, genom T. Henze och J. Kemper, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: engelska.

— Spaniens regering, genom A. Rubio González, i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom F.-X. Bréchot, i egenskap av ombud,

— Nederländernas regering, genom J. Langer, i egenskap av ombud,

— Förenade kungarikets regering, genom V. Kaye, i egenskap av ombud, biträdd av J. Holmes, barrister,

— Europeiska kommissionen, genom R. Troosters och W. Bogensberger, båda i egenskap av ombud,

och efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 15 och 17 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, s. 1), i dess ändrade lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, s. 24) (nedan kallat rambeslutet).

2 Begäran har framställts i samband med verkställighet i Irland av en europeisk arresteringsorder, utfärdad den 17 december 2012 av Magistrates' Courts in Dungannon (Förenade kungariket) avseende Francis Lanigan.

Tillämpliga bestämmelser

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

3 Artikel 5 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), har rubriken ”Rätt till frihet och säkerhet” och stadgar följande:

”1. Var och en har rätt till frihet och personlig säkerhet. Ingen får berövas friheten utom i följande fall och i den ordning som lagen föreskriver:

…

f) när någon är lagligen arresterad eller på annat sätt berövad friheten för att förhindra att han obehörigen reser in i landet eller som ett led i ett förfarande som rör hans utvisning eller utlämning.

…

4. Var och en som berövas friheten genom arrestering eller på annat sätt skall ha rätt att påfordra att domstol snabbt prövar lagligheten av frihetsberövandet och beslutar att frige honom, om frihetsberövandet inte är lagligt.

…”

Unionsrätt

4 Skälen 5 och 7 i rambeslutet har följande lydelse:

”(5) Målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa har medfört att behovet av utlämning mellan medlemsstaterna har försvunnit, och att det skall ersättas av ett system för överlämnande mellan rättsliga myndigheter. De nuvarande förfarandena för utlämning är komplicerade och riskerar att ge upphov till förseningar, vilket kan avhjälpas genom införande av ett nytt förenklat system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer för verkställighet av domar eller lagföring. De traditionella samarbetsförbindelser mellan medlemsstaterna som hittills varit rådande bör ersättas av ett system med fri rörlighet för straffrättsliga avgöranden, såväl preliminära som slutliga, i ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

…

(7) Eftersom målet att ersätta den multilaterala utlämningsordning som bygger på Europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför på grund av dess omfattning och verkningar bättre kan uppnås på unionsnivå, kan rådet vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 2 i Fördraget om Europeiska unionen och i artikel 5 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskaperna. I enlighet med proportionalitetsprincipen i den sistnämnda artikeln går detta rambeslut inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.”

5 I artikel 1, med rubriken ”Skyldighet att verkställa en europeisk arresteringsorder”, föreskrivs följande:

”1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.

3. Detta rambeslut påverkar inte skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen.”

6 I artiklarna 3, 4 och 4a i rambeslutet anges de skäl som kan motivera att verkställighet av den europeiska arresteringsordern ska eller får vägras.

7 I artikel 12, med rubriken ”Fortsatt frihetsberövande”, föreskrivs följande:

”Om en person grips på grundval av en europeisk arresteringsorder skall den verkställande rättsliga myndigheten fatta beslut i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning om huruvida personen skall hållas kvar i häkte. Det är alltid möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, tillfälligt försätta personen på fri fot, med förbehåll för att den behöriga myndigheten i denna medlemsstat vidtar alla åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.”

8 Enligt artikel 15.1 i rambeslutet ska ”[d]en verkställande rättsliga myndigheten …, inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut, besluta om en person skall överlämnas”.

9 Artikel 17 i rambeslutet har följande lydelse:

”1. En europeisk arresteringsorder skall behandlas och verkställas med skyndsamhet.

2. I de fall då den eftersökte samtycker till överlämnandet skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom tio dagar efter det att samtycket har givits.

3. I övriga fall skall det slutgiltiga beslutet om verkställandet av den europeiska arresteringsordern fattas inom 60 dagar efter det att den eftersökte har gripits.

4. Om den europeiska arresteringsordern i specifika fall inte kan verkställas inom de tidsfrister som anges i punkterna 2 eller 3 skall den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten och ange skälen till detta. I ett sådant fall får tidsfristerna förlängas med ytterligare 30 dagar.

5. Så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten skall denna säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger.

…

7. Om en medlemsstat i undantagsfall inte kan iaktta de tidsfrister som föreskrivs i denna artikel skall den underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen. Dessutom skall en medlemsstat som har drabbats av upprepade förseningar med att verkställa europeiska arresteringsorder från en annan medlemsstats sida underrätta rådet så att det nationella genomförandet av detta rambeslut kan utvärderas på medlemsstatsnivå.”

10 I artikel 23 i rambeslutet föreskrivs följande:

”1. Den eftersökte skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.

2. Den eftersökte personen skall överlämnas senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den europeiska arresteringsordern.

3. Om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda medlemsstaternas kontroll hindrar att den eftersökte överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 2, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

4. Överlämnandet kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt, av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Verkställandet av den europeiska arresteringsordern skall äga rum så snart dessa skäl inte längre föreligger. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

5. När de tidsfrister som anges i punkterna 2–4 har löpt ut skall personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot.”

11 I artikel 26.1 i rambeslutet anges följande:

”Den utfärdande medlemsstaten skall avräkna tiden för frihetsberövande som beror på verkställighet av en europeisk arresteringsorder från det totala frihetsberövande som skall avtjänas i den utfärdande medlemsstaten som ett resultat av att ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd har dömts ut.”

Irländsk rätt

12 I section 13.5 i 2003 års lag om en europeisk arresteringsorder (European Arrest Warrant Act 2003), i dess ändrade lydelse, föreskrivs följande:

”En person som grips med stöd av en europeisk arresteringsorder ska så snart som möjligt efter gripandet föras till High Court som, om den finner att personen är den person för vilken den europeiska arresteringsordern har utfärdats, vidtar någon av följande åtgärder:

a) häkta personen eller frige vederbörande mot borgen (för detta ska High Court ha samma befogenheter beträffande häktning som om personen hade åtalats för brott),

b) fastställa ett datum i den mening som avses i section 16 (ett datum inom 21 dagar efter det att personen gripits), …”

13 Section 16.9 och 16.10 i samma lag har följande lydelse:

”9) Om High Court, när tidsfristen på 60 dagar räknat från det att personen gripits med stöd av section 13 eller 14 har löpt ut, inte har fattat beslut i enlighet med första eller andra stycket eller section 15 första eller andra stycket eller bestämt sig för att inte fatta beslut i enlighet med första eller andra stycket, ska den instruera statens centralmyndighet att underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten, och i förekommande fall Eurojust, om detta och om de skäl som anges i instruktionen. Statens centralmyndighet ska åtlyda denna instruktion.

10) Om High Court, när tidsfristen på 90 dagar räknat från det att personen gripits med stöd av section 13 eller 14 har löpt ut, har fattat beslut i enlighet med första eller andra stycket eller section 15 första eller andra stycket eller bestämt sig för att inte fatta beslut i enlighet med första eller andra stycket ska den instruera statens centralmyndighet att underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten, och i lämpliga fall Eurojust, om detta och om de skäl som anges i instruktionen. Statens centralmyndighet ska åtlyda denna instruktion.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

14 Den 17 december 2012 utfärdade Magistrates’ Courts in Dungannon en europeisk arresteringsorder avseende Francis Lanigan. Ordern utfärdades i ett brottmål mot honom för gärningar som begåtts i Förenade kungariket den 31 maj 1998 och som kan kvalificeras som mord och innehav av skjutvapen i syfte att äventyra andras liv.

15 High Court kontrasignerade den europeiska arresteringsordern den 7 januari 2013 för att An Garda Síochána (den irländska polisen) skulle kunna gripa Francis Lanigan.

16 Den 16 januari 2013 greps Francis Lanigan med stöd av nämnda europeiska arresteringsorder och fördes till High Court. I High Court förklarade Francis Lanigan att han inte samtyckte till att överlämnas till de rättsliga myndigheterna i Förenade kungariket. I väntan på beslut om överlämnande häktades han.

17 High Court påbörjade sin prövning av Francis Lanigans fall den 30 juni 2014 sedan målet skjutits upp ett antal gånger av olika processuella skäl som närmare beskrivs i beslutet om hänskjutande. Francis Lanigans gjorde då gällande nya argument som enligt honom utgjorde hinder för att överlämna honom till myndigheterna i Förenade kungariket. Bedömningen av huruvida det fanns stöd för argumenten medförde bland annat att ytterligare upplysningar begärdes från dessa myndigheter för att avgöra trovärdigheten i Francis Lanigans påståenden att hans liv skulle vara i fara om han överlämnades till dessa myndigheter.

18 Sedan den efterfrågade informationen erhållits den 8 december 2014 inkom Francis Lanigan den 15 december 2014 med en begäran om att försättas på fri fot mot borgen. High Court biföll begäran och godkände således att Francis Lanigan försattes på fri fot under förutsättning att vissa villkor var uppfyllda. Eftersom dessa villkor inte är uppfyllda är Francis Lanigan fortsatt frihetsberövad.

19 Vid förhandlingen den 15 december 2014 inför High Court gjorde Francis Lanigan bland annat gällande att ansökan om överlämnande skulle avslås på grund av att de frister som föreskrivs i rambeslutet hade överskridits.

20 Mot denna bakgrund beslutade High Court att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Vad blir följden av underlåtelse att iaktta de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet … jämförd med artikel 15 i nämnda rambeslut?

2) **Medför underlåtenhet att iaktta de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet … rättigheter för en person som har hållits i häkte i avvaktan på beslut om överlämnande under en längre period än den som anges i rambeslutet?”**

Förfarandet för brådskande mål

21 High Court har ansökt om att förevarande mål om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål som stadgas i artikel 107 i domstolens rättegångsregler.

22 Den hänskjutande domstolen har motiverat sin begäran med att den tilltalade i det nationella målet är frihetsberövad sedan den 16 januari 2013 i syfte att verkställa den europeiska arresteringsorder som utfärdats mot honom.

23 I detta hänseende påpekar domstolen för det första att begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av rambeslutet, som omfattas av avdelning V – ett område med frihet, säkerhet och rättvisa – i tredje delen i EUF-fördraget. Begäran kan således handläggas inom ramen för förfarandet för brådskande mål.

24 Vidare ska det konstateras att Francis Lanigan för närvarande är frihetsberövad och att frågan om han ska vara fortsatt frihetsberövad är beroende av utgången i det nationella målet.

25 På förslag av referenten och efter att ha hört generaladvokaten, beslutade domstolens fjärde avdelning den 28 maj 2015 att mot denna bakgrund bifalla ansökan från den hänskjutande domstolen om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål och att hänskjuta målet till domstolen, i syfte att det ska tilldelas stora avdelningen.

Prövning av tolkningsfrågorna

26 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, som ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artiklarna 12, 15.1 och 17 i rambeslutet ska tolkas så, att de utgör hinder för att den verkställande rättsliga myndigheten – sedan de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 har löpt ut – dels antar ett beslut om verkställande av en europeisk arresteringsorder, dels beslutar att hålla den eftersökta personen fortsatt frihetsberövad trots att den sammanlagda period som vederbörande varit frihetsberövad överskrider dessa tidsfrister.

27 Det ska inledningsvis erinras om att rambeslutet, såsom särskilt framgår av artikel 1.1 och 1.2 liksom av skälen 5 och 7, avser att ersätta den multilaterala utlämningsordningen mellan medlemsstaterna med ett system för överlämnande av dömda eller misstänkta personer mellan rättsliga myndigheter för verkställighet av domar eller för lagföring och att systemet ska grundas på principen om ömsesidigt erkännande (dom Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 36, och dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 34).

28 Rambeslutet syftar således, genom inrättandet av ett nytt, förenklat och mer effektivt system för överlämnande av personer som har dömts eller misstänks för brott, till att underlätta och påskynda det rättsliga samarbetet för att uppnå målet för unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, på grundval av den höga grad av förtroende som ska finnas mellan medlemsstaterna (dom Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 37, och dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 35).

29 Syftet att påskynda det rättsliga samarbetet är synligt i flera delar av rambeslutet, bland annat när det gäller fristerna för antagande av beslut rörande en europeisk arresteringsorder (dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 58).

30 Det ska i detta hänseende påpekas att artikel 15.1 i rambeslutet som huvudregel föreskriver att den verkställande rättsliga myndigheten ”inom de tidsfrister och enligt de villkor som anges i detta rambeslut” ska besluta om en person ska överlämnas.

31 Vad särskilt gäller antagande av beslut om verkställighet av den europeiska arresteringsordern föreskrivs i artikel 17.1 i rambeslutet att denna ”ska behandlas och verkställas med skyndsamhet”. I artikel 17.2 och 17.3 fastställs exakta tidsfrister för att anta det slutgiltiga beslutet om verkställandet av en arresteringsorder. Enligt artikel 17.4 får tidsfristerna då nämnda beslut skulle ha antagits förlängas.

32 Det följer av domstolens praxis att artiklarna 15 och 17 i rambeslutet måste tolkas på så sätt att de kräver att det slutgiltiga beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern i princip meddelas inom dessa frister, vars betydelse för övrigt framgår av flera bestämmelser i rambeslutet (se, för ett liknande resonemang, dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkterna 62 och 64).

33 Det följer av vad som anförts ovan att den verkställande medlemsstaten är skyldig att iaktta de frister som föreskrivs i artikel 17. För att besvara de ställda frågorna är det därför nödvändigt att dels göra en bedömning av huruvida det alltjämt är möjligt att anta ett beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern när den verkställande medlemsstaten inte iakttagit skyldigheten att anta ett slutgiltigt beslut om verkställande av arresteringsordern inom de föreskrivna fristerna, dels göra en bedömning av huruvida det är möjligt att hålla den eftersökta personen fortsatt frihetsberövad när den verkställande medlemsstaten inte iakttagit nämnda skyldighet.

Antagande av beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern

34 Det är förvisso tydligt föreskrivet i artikel 15.1 i rambeslutet att den verkställande rättsliga myndigheten ska besluta, inom de tidsfrister som anges i detta rambeslut, om en person ska överlämnas. Bestämmelsens ordalydelse räcker emellertid inte för att avgöra huruvida verkställandet av en

europeisk arresteringsorder ska fortsätta sedan dessa frister löpt ut och i synnerhet om den verkställande rättsliga myndigheten är skyldig att anta ett beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern sedan de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut.

35 Domstolen erinrar härvid om att enligt dess fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara dess lydelse beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som den ingår i (dom Maatschap L.A. en D.A.B. Langestraat en P. Langestraat-Troost, C-11/12, EU:C:2012:808, punkt 27, och dom Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

36 Vad gäller det sammanhang som artikel 15.1 i rambeslutet ingår i, följer det av domstolens fasta praxis att principen om ömsesidigt erkännande, som utgör en ”hörnsten” i det rättsliga samarbetet, enligt artikel 1.2 i rambeslutet innebär att medlemsstaterna i princip är skyldiga att verkställa en europeisk arresteringsorder. Medlemsstaterna får endast vägra verkställighet av en arresteringsorder i de fall som anges i artiklarna 3, 4 och 4a i rambeslutet och får endast underställa verkställigheten av en sådan order de villkor som anges i artikel 5 i nämnda rambeslut (se, för ett liknande resonemang, dom West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, punkt 55, dom Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 38, och dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkt 36).

37 Med hänsyn till den centrala plats som skyldigheten att verkställa en europeisk arresteringsorder har i det system som inrättas genom rambeslutet och med hänsyn till att det i beslutet inte ges några uttryckliga angivelser om att skyldigheten skulle vara begränsad i tiden kan den regel som stadgas i artikel 15.1 i rambeslutet inte tolkas så, att den medför att den verkställande rättsliga myndigheten – sedan de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut – inte längre kan anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern eller att den verkställande medlemsstaten inte längre är skyldig att fullfölja verkställighetsförfarandet i denna stat.

38 Denna tolkning styrks av att unionslagstiftaren i artikel 17.7 i rambeslutet uttryckligen har förutsett den situation då en medlemsstat inte kan iaktta de tidsfrister som fastställs i samma artikel 17, utan att lagstiftaren har föreskrivit att den verkställande rättsliga myndigheten inte längre skulle kunna anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern eller att skyldigheten att fullfölja förfarandet för verkställighet av den europeiska arresteringsordern i ett sådant fall skulle bortfalla. I artikel 17.7 i rambeslutet nämns för övrigt det fall att en eller flera ”förseningar med att verkställa” ordern har uppstått, vilket visar att unionslagstiftaren ansett att i en situation där tidsfristerna inte har iakttagits ska verkställandet av den europeiska arresteringsordern skjutas upp, men inte upphöra.

39 En motsatt tolkning av artikel 15.1 i rambeslutet skulle vidare stå i motsägelse till artikel 17.5 i samma beslut. I sistnämnda bestämmelse föreskrivs nämligen att den verkställande rättsliga myndigheten ska säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger fram till dess ett slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern har fattats, utan att det anges någon begränsning i tiden av giltigheten av denna skyldighet och i synnerhet utan att det föreskrivs att skyldigheten skulle upphöra då de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut. Att en sådan skyldighet fortsätter att gälla i detta fall har endast någon mening om den verkställande rättsliga myndigheten är skyldig att anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern efter det att tidsfristerna har löpt ut.

40 En tolkning av artikel 15.1 i rambeslutet som innebär att den verkställande rättsliga myndigheten inte längre ska anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern efter det att tidsfristerna har löpt ut skulle dessutom kunna undergräva det mål om förenkling och påskyndande av det rättsliga samarbetet som eftersträvas i rambeslutet, eftersom den särskilt kan innebära att den utfärdande medlemsstaten tvingas utfärda en andra europeisk arresteringsorder för att möjliggöra att ett nytt förfarande för överlämnande genomförs inom de tidsfrister som rambeslutet stadgar.

41 Således innebär en tolkning av artiklarna 15 och 17 i rambeslutet enligt vilken beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern alltjämt får antas efter det att de frister som anges i sistnämnda artikel har löpt ut, endast att överlämnandet av eftersökta personer underlättas i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande i artikel 1.2 i rambeslutet – vilken utgör den grundläggande regeln som införts genom beslutet – genom att förhindra att verkan av europeiska arresteringsorder försvagas och att förseningar av verkställigheten av sådana order leder till mer komplicerade förfaranden (se analogt dom Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, punkt 59, och dom West, C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, punkt 62). En motsatt tolkning av artiklarna 15 och 17 i ramavtalet skulle kunna uppmuntra till förhalningstaktik i syfte att hindra verkställigheten av europeiska arresteringsorder.

42 Det följer av vad som anförts att enbart det förhållandet att tidsfristerna i artikel 17 i ramavtalet har löpt ut inte räcker för att medlemsstaten ska fråntas sin skyldighet att fullfölja förfarandet för att verkställa en europeisk arresteringsorder och anta beslutet om verkställandet av den.

Fortsatt frihetsberövande av den eftersökta personen

43 Om en person grips på grundval av en europeisk arresteringsorder ska den verkställande rättsliga myndigheten enligt artikel 12 i rambeslutet fatta beslut i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning om huruvida personen ska hållas kvar i häkte. I samma artikel preciseras vidare att det alltid är möjligt att, i enlighet med den nationella lagstiftningen i nämnda medlemsstat, tillfälligt försätta personen på fri fot, med förbehåll för att den behöriga myndigheten i denna medlemsstat vidtar alla åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att undvika att den eftersökte avviker.

44 Domstolen konstaterar att det i artikeln inte på ett generellt sätt föreskrivs att den eftersökta personen endast kan hållas fortsatt frihetsberövad inom vissa tidsmässiga ramar. Inte heller sägs det att sådant frihetsberövande är uteslutet när de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut.

45 Enligt artikel 12 i rambeslutet är det förvisso möjligt att, under vissa förutsättningar, tillfälligt försätta en person som gripits med stöd av en europeisk arresteringsorder på fri fot. I artikeln föreskrivs däremot inte att den verkställande rättsliga myndigheten – sedan de tidsfrister som stadgas i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut – är skyldig att tillfälligt försätta personen på fri fot eller än mindre att helt och hållet försätta vederbörande på fri fot.

46 Domstolen understryker härvid att det inte finns några andra bestämmelser i rambeslutet som föreskriver några skyldigheter av detta slag.

47 I artikel 23.5 i rambeslutet föreskrivs det att när angivna tidsfrister för att överlämna den eftersökta personen har löpt ut efter det att beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern har antagits, ska personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot. Till skillnad från artikel 23.5 görs det i artikel 17 i rambeslutet ingen koppling mellan försättandet av den aktuella personen fri fot och att fristen för att anta nämnda beslut löper ut.

48 Domstolen noterar i detta avseende att det i artikel 17.2 och 17.3 i rambeslutet föreskrivs att beslutet om verkställighet av den europeiska arresteringsordern ”ska fattas” inom de angivna fristerna. I artikel 17.4 stadgas att tidsfristerna ”får förlängas” medan det i artikel 23.5 i rambeslutet – på ett mer bestämt sätt – anges att den eftersökta personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte när de frister som avses i artikeln löper ut, ska försättas på fri fot.

49 Vad gäller denna skillnad mellan de följder som unionslagstiftaren har kopplat till att de tidsfrister som föreskrivs i artiklarna 17 respektive 23 löper ut, noterar domstolen att kommissionens förslag som utmynnade i att rambeslutet (KOM(2001) 522 slutlig) antogs, tvärtemot föreskrev att den eftersökta personen skulle försättas på fri fot såväl efter det att tidsfristerna för att anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern löpte ut som efter det att tidsfristerna för överlämnande löpte ut.

50 Då det framgår av övervägandena i punkterna 34–42 ovan att förfarandet för verkställighet av den europeiska arresteringsordern ska fullföljas även efter det att de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut, skulle en allmän och ovillkorlig skyldighet att tillfälligt försätta den berörda personen på fri fot eller, i ännu högre grad, en skyldighet att försätta vederbörande på helt fri fot när dessa tidsfrister har löpt ut eller när den sammanlagda tid som den eftersökta personen har suttit frihetsberövad överskrider dessa frister kunna begränsa effektiviteten i systemet med överlämnande som införs genom rambeslutet och följaktligen hindra genomförandet av de mål som eftersträvas med rambeslutet.

51 Slutligen påpekar domstolen att artikel 26.1 i rambeslutet stadgar att den utfärdande medlemsstaten ska avräkna tiden för frihetsberövande som beror på verkställighet av en europeisk arresteringsorder från det totala frihetsberövande som ska avtjänas i den utfärdande medlemsstaten. Härigenom säkerställs att varje period av frihetsberövande – även sådana perioder som följer av att personen eventuellt hålls fortsatt frihetsberövad efter det att tidsfristerna i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut – beaktas i vederbörlig ordning vid verkställighet av ett frihetsberövande straff i den utfärdande medlemsstaten.

52 Härav följer att artikel 12 i rambeslutet, jämförd med artikel 17 i samma beslut, ska tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för att den verkställande rättsliga myndigheten fortsätter att hålla den eftersökta personen frihetsberövad i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten efter det att de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet har löpt ut, även om den sammanlagda tid som personen varit frihetsberövad överskrider dessa frister.

53 I artikel 1.3 i rambeslutet erinras des emellertid uttryckligen om att rambeslutet inte påverkar skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsprinciperna i artikel 6 EU och som återspeglas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan). Denna skyldighet gäller dessutom samtliga medlemsstater, särskilt både den utfärdande och den verkställande medlemsstaten (se, för ett liknande resonemang, dom F., C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkterna 40 och 41).

54 Artikel 12 i rambeslutet ska därför tolkas i överensstämmelse med artikel 6 i stadgan som föreskriver att var och en har rätt till frihet och personlig säkerhet.

55 Domstolen erinrar härvid om att det enligt artikel 52.1 i stadgan är tillåtet att begränsa utövandet av sådana rättigheter som dem som är stadfästa i artikel 6 i densamma, under förutsättning att begränsningarna är föreskrivna i lag, att de är förenliga med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter och, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast görs om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller mot behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter (se, för ett liknande resonemang, dom Volker und Markus Schecke och Eifert, C-92/09 och C-93/09, EU:C:2010:662, punkt 50).

56 Vidare följer det av artikel 52.3 i stadgan att i den mån som stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som i den konventionen. I artikel 53 i stadgan tilläggs vidare att ingen bestämmelse i stadgan får tolkas som om den inskränker eller inkräktar på rättigheter som erkänns bland annat i Europakonventionen (dom Volker und Markus Schecke och Eifert, C-92/09 och C-93/09, EU:C:2010:662, punkt 51).

57 Av praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna avseende artikel 5.1 f i Europakonventionen som gäller utvisningsförfaranden framgår att det endast är genomförandet av ett sådant förfarande som motiverar ett frihetsberövande av den berörda personen med stöd av denna artikel. Om förfarandet inte genomförs med erforderlig skyndsamhet är ett frihetsberövande följaktligen inte längre motiverat (se bland annat Europadomstolens dom av den 22 mars 1995 i målet Quinn mot Frankrike, Serie A nr 311, § 48, och av den 24 mars 2015 i målet Gallardo Sanchez mot Italien, nr 11620/07, § 40, Europadomstolen-2015).

58 Eftersom utfärdande av en europeisk arresteringsorder inte i sig motiverar att den eftersökta personen frihetsberövas under en period vars sammanlagda längd överskrider den tid som är nödvändig för att verkställa arresteringsordern, kan den verkställande rättsliga myndigheten endast besluta om att hålla den aktuella personen fortsatt frihetsberövad i överensstämmelse med artikel 6 i stadgan, såvitt förfarandet för att verkställa den europeiska arresteringsordern har genomförts på ett tillräckligt skyndsamt sätt och tiden för frihetsberövandet därför inte är orimlig.

59 För att säkerställa att så verkligen är fallet ska den verkställande rättsliga myndigheten göra en konkret kontroll av den aktuella situationen och beakta alla omständigheter som är relevanta för att bedöma huruvida förfarandets längd är motiverad, bland annat den eventuella passiviteten hos berörda medlemsstaters myndigheter och, i förekommande fall, om den eftersökta personen har bidragit till förfarandets längd. Det straff som nämnda person riskerar eller redan har ådömts för de gärningar som motiverade att den europeiska arresteringsordern utfärdades avseende vederbörande samt risken för att personen avviker ska också beaktas.

60 Det förhållandet att den eftersökta personen har varit frihetsberövad under en sammanlagd tid som med råge överstiger de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 i rambeslutet är likaså relevant. Nämnda tidsfrister är nämligen i princip – framför allt med avseende på den centrala roll som principen om ömsesidigt erkännande har i det system som införts genom rambeslutet – tillräckliga för att den verkställande rättsliga myndigheten ska göra de kontroller som föregår verkställigheten av den europeiska arresteringsordern och anta beslutet om verkställandet av en sådan order.

61 Under alla omständigheter ankommer det på den verkställande rättsliga myndigheten att, om den efter att ha utfört den kontroll som nämns i punkterna 58–60 ovan kommer fram till att den är skyldig att försätta den eftersökta personen på fri fot, enligt artiklarna 12 och 17.5 i rambeslutet förena det tillfälliga försättandet på fri fot av personen i fråga med de åtgärder som myndigheten bedömer vara nödvändiga för att undvika att han eller hon avviker och att säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats.

62 Mot denna bakgrund ska de ställda frågorna för det första besvaras så, att artiklarna 15.1 och 17 i rambeslutet ska tolkas så, att den verkställande rättsliga myndigheten fortsätter att vara skyldig att anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern efter det att de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 har löpt ut.

63 För det andra ska artikel 12 i rambeslutet, jämförd med artikel 17 i samma beslut, mot bakgrund av artikel 6 i stadgan tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för att den eftersökta personen i en sådan situation hålls fortsatt frihetsberövad i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten även om den sammanlagda längden på den tidsperiod som personen varit frihetsberövad överskrider dessa frister, under förutsättning att längden på tidsperioden inte är orimlig med hänsyn till det förfarande som följts i det nationella målet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Om den verkställande rättsliga myndigheten beslutar att frihetsberövandet av den eftersökta personen ska upphöra, är nämnda myndighet skyldig att förena det tillfälliga försättandet på fri fot av personen i fråga med de åtgärder som den bedömer vara

nödvändiga för att undvika att vederbörande avviker och att säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats.

Rättegångskostnader

64 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artiklarna 15.1 och 17 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess ändrade lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009, ska tolkas så, att den verkställande rättsliga myndigheten fortsätter att vara skyldig att anta beslutet om verkställande av den europeiska arresteringsordern efter det att de tidsfrister som föreskrivs i artikel 17 har löpt ut.

Artikel 12 i det nämnda rambeslutet, jämförd med artikel 17 i samma beslut, ska mot bakgrund av artikel 6 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna tolkas så, att den i princip inte utgör hinder för att den eftersökta personen i en sådan situation hålls fortsatt frihetsberövad i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten även om den sammanlagda längden på den tidsperiod som personen varit frihetsberövad överskrider dessa frister, under förutsättning att längden på tidsperioden inte är orimlig med hänsyn till det förfarande som följts i det nationella målet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera. Om den verkställande rättsliga myndigheten beslutar att frihetsberövandet av den eftersökta personen ska upphöra, är nämnda myndighet skyldig att förena det tillfälliga försättandet på fri fot av personen i fråga med de åtgärder som den bedömer vara nödvändiga för att undvika att vederbörande avviker och att säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av personen föreligger så länge något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats.

Underskrifter